

Egyházközségeink életéből

Így élünk és dolgozunk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben

A nyári nagy lendület nem hagyott alább az iskolakezdésekkel sem egyházközségünk életében. Talán csak annyi vehető észre, hogy e sorok írójának két szomszédos faluban, Darvason és Bélmegyeren vállalt oktatói munkája miatt még inkább be kell osztania idejét, hogy az eddigi eredmények ne maradjanak el a hitélet terén sem. Egy augusztus végi erdélyi látogatás, szülőföldi feltöltődés után teljes erővel vetettük bele magunkat a munkába.

Szeptember első szombatján, 6-án délután 5 órakor, hétköznapi istentisztelet keretében megkereszteltük egykori tanítványom, Barabás Tibor és neje elsőszülött gyermekét, aki a keresztségben a Dóra nevet kapta. Legyen Istenünk áldása a fiatal család életén, hogy nevelhessék gyermeküket és vállalhassanak újabb testvérkét is melléje. Szép alkalom volt ez a délután újra megmutatni magunkat, hogy templomépítő elődeink hite, hűsége még mindig él, jóllehet rendszerek változásával bűvópataként eltűnik, de újra előjön.

Egy héttel ez esemény után, 13-án részt vettünk Szegeden, a Dóm-téren tartott „Világvallások Kertje” című rendezvényen, ahol e sorok írója előadást tartott egyházunk történelméről, jelenéről és saját maga által megzenésített, híres magyar költők verseit énekelte. Egyházunk bemutatkozásáról külön cikkben számolunk be e lap hasábjain. Minél több ilyen alkalom kell!

Szeptember 21-én, délután 3 órakor tartottuk meg a hittanos évnyitót. Ahogy ez már szokássá lett, gyermek-istentisztelettel kezdtünk, amelyen a „szolgálatot” a nyáron konfirmált Hegyesi Barbara végezte nagy elismerést kiváltva. Utána elfogyasztottuk az agapét és kisorsoltuk a tombolákat, amiket híveink adtak össze. Legyen hála és köszönet minden áldozathozónak!

Szeptember 27-én nyugdíjasdalárdáinkkal szerepeltünk a helyi klub megalakulásának 40 éves jubileumi ünnepségén. Mind a bélmegyeri, mind a füzesgyarmati énekeseink kitettek magukért. Ez ünnepi alkalomra a klub zászlót kapott a polgármesteri hivataltól, amelynek felavatásában e beszámoló írója is részt vett. Közösségi munkánk kiemelkedő pillanatait éltük meg ott.

Az Őszi Hálaadás ünnepe számos hívünket elhozta az úrvacsorával egybekötött istentiszteletünkre, annak ellenére, hogy nagyon szerény ha-

gyománya van ennek az ünnepnek itt ezeken a tájakon. Délután az ünnepi úrvacsorát elvittük a helybeli Idősek Otthonába is, ahol szép számban éltek az alkalommal. Már tavasz óta igyekeztünk megkönnyíteni a nehezebben mozgó híveinknek, időseknek és gyengélkedőknek a templomlátogatást azzal, hogy autóval elmegyünk utánuk, és haza is visszük őket. Ezt a kezdeményezésünket az ünnepel rendszerezítettük és folytatjuk, mert a nehezedő útviszonyok miatt erre még inkább szükség lesz, hogy az imádkozni vágyók eljuthassanak templomunkba.

Megkezdjük az említett évnyitóval a hitoktatást. Újdonságként vezettük be azt a lehetőséget, hogy a hittanórák előtt egy óra, csoportos angolnyelv-tanítást végzünk az érdeklődőknek. Ettől is reméljük munkánk hatékonyságát.

Október 5-én istentiszteleten emlékeztünk meg az aradi 13 vértanúról. Felolvasás és vers elhangzása után a templomkertben, a mártírok emlékművénél leróttuk kegyeletünket a szabadság zászlóvivői előtt imáinkkal, éneklésünkkel és virágainkkal. A mostoha időben fényt jelentett számunkra ez az emlékezés.

Október 12-én Gyula és Környéke Szórványgyülekezte kettős ünnepe volt. /Erről részletesebb beszámolóban adunk hírt olvasóinknak./

Október 18-án és 19-én püspöki vizsgálaton vettünk részt Vásárosnaményban és Kocsordon, amelyről következő számunkban tudósítjuk az érdeklődőket. Október 23-i nemzeti ünnepünkön együtt ünnepeltünk városunk lakóival. Október 25-én Lakiteleken, Lezsák Sándor országgyűlési képviselő meghívására e sorok írója felesége társaságában részt vesz a Bethlen Gábor Politikai Kollégium hétvégi programján, ahol „Hívóként a közéletben – tanúságtételek, életpályák” címen tartott társaskör közreműködője lesz.

Október 26-án tartjuk a Reformáció emléknapját azt megillető műsorral. November 1-jén déli 1 órakor a szomszédos Darvas község köztemetőjében, délután 5 órakor a füzesgyarmati templomban emlékezünk szeretteinkre a halottak napja alkalmával, ahova tisztelettel hívjuk és várjuk híveinket.

Őszi tevékenységünk fő mozgató rugója a Dávid Ferenc-emlékűnnepélyre való készülődésünk. November 16-án, délelőtt 10 órakor a Kossuth rádió

templomunkból helyszíni közvetítést ad az emlék-istentiszteletről. Halhatatlan reformátorunk emlékéhez méltó istentiszteletet kívánunk eljuttatni közeli és távoli híveinkhez és szimpatizánsainkhoz, hogy még jobban megismerjék vallásunk, egyházunk jelenét és múltját. Alkalomhoz illő versekkel, énekekkel, Dávid Ferenc műveiből vett idézetekkel és reformátori munkáját méltató megnyilvánulásokkal igyekszünk élménykeltővé, maradandóvá tenni e napot.

Hisszük, hogy a Mindenható megáldja eddigi eredményeinket és gondviselésével megoltalmaz, segít megvalósítani őszi álmainkat, elképzeléseinket.

B. L.

Kettős ünnepség Gyulán

„Bétölt az idő és elközelített az az alkalom, amikor a gyulai és környékbeli híveink olyan helyen gyülekezhetnek össze, ahol sok más csoport, szellemi műhely mellett az imádkozó lélek is otthonra találhat. Ahol eddig voltunk, ott is nyugodtan folytathat az istentisztelet, akár a családi otthonra, akár a székházra gondolunk, de ez egy kicsivel másabb és több, mert itt a ház mindig benépesül ilyen vagy olyan szándékkal és céllal, és gazda nélkül szinte soha sincs. Ezt az imádkozásnak, unitárius istentiszteletnek és hitéletnek helyet adó helyiséget áldotta meg október 12-én délelőtt a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke, Rázmány Csaba főtisztelendő. Igazi Hálaadás Napja volt ez az alkalom, hiszen a szeptember végi ünnepet azért halasztottuk idáig, hogy ez az alkalom adjon őszinte lehetőséget a köszönetre, hálaadásra. Az egyházvezetés megjelenése emelte az ünnep fényét, hiszen itt volt Mikó István főgondnok, és nem utolsósorban az ide beszolgáló püspökhelyettes-lelkész, e sorok írója és családtagok, ismerősök, barátok, testvéregyházak képviselői, híveink, szimpatizánsaink. Az avatóbeszéd után a beszolgáló lelkész úrvacsorára készítette fel a gyülekezetet, amit aztán a főpásztorral együtt közösen szolgáltattak ki. A liturgikus rész után alkalmi versek hangzottak el. Az egyetemes egyház üdvözlését és jókívánásait Mikó István főgondnok tolmácsolta a jelenlévőknek. Megköszöntük azoknak a fáradozását, akiknek utánajárása folytán sikerült ezt a helyiséget megkapni és azoknak, akiknek rokonszenve, jósága hozzájuttatott e hajlékhoz. Adja az Isten, hogy mindig legyenek, akik előtt megnyíljon az ajtó!

Fél délidőben, innen az Esze Tamás utca 2. szám alatt lévő háztól átvonult a hálaadó gyülekezet a Művelődési Központ „B” épületéhez (volt járási könyvtár), hogy folytatódjon az ünneplés. Itt is többen váraoztak már, köztük Dr. Perjési Klára, Gyula város polgármesternője és más jeles meghívottak, hogy leleplezzük József Dezső unitárius művész-rajztanár emléktábláját. József Dezső,

mint oly sok jelese a széles hazának, az erdélyi Firtosváraljáról származott el a trianoni tragédia után. A 20-as években oroszánrészt vállalt a szülőföldjüktől elszakadt unitáriusok gyülekezetté szervezésében. Vallásához, egyházához való hűségét megtartotta mindhalálig, 1965-ig. A második világháború utáni nagy hitrontásban is megmaradt a gyülekezet lelkiismeretének, bár nem nézték ezt neki sem jó szemmel, hiszen a város művelődési életének szervezője, irányítója, sok-sok tehetség felismerője, útjaiknak egyengetője volt. A 2000-ben megjelent „Békés Megye Képes Krónikája” megemlíti, hogy a híressé vált Kohán György, és még híresebb Koszta Rózália művészek, „mint mások is Gyulán”, nála kezdtek el festeni és végezni tanulmányaikat. Az Erkel Ferenc Múzeum Barátainak Egyesülete egyik tagja, aki a Szórványgyülekezetünk jegyzője is, – Gyarmathy Zsolt tanár – említette egyik beszélgetésünk alkalmával, amikor József Dezsőről esett szó, hogy jó lenne emléktáblát avatni, így megörökíteni az erdélyi unitárius művész áldozatos ténykedését. Kis egyházunk nevében fel is vállaltuk a kezdeményezést. Megkerestük a Polgármesteri Hivatalt, ahol a polgármesternő nagy szívélyességgel fogadott és felkarolta ügyünket. Ennek nyomán sikerült az emléktáblát elkészíttetni az Unitárius Egyháznak és Gyula Város Polgármesteri Hivatalának. A táblaavató beszédet e sorok írója artotta, József Dezső érdemeit, D. Nagy András helytörténész méltatta, a táblát Rázmány Csaba püspök és Dr. Perjési Klára polgármester asszony leplezte le. Rózsavölgyi Kata gimnáziumi tanuló verset szavalt. Főtisztelendő urunk és más egyházi személyek is áldást mondtak az emléktáblára. Úgy érezzük, hogy istenáldotta volt ez a nap mindenki számára, de az unitáriusok számára főleg, mert újra megmutathattuk, hogy elévülhetetlen történelmi értékeink vannak, és azokat meg akarjuk őrizni és mutatni mindenkinek, hogy „látva lássanak”, és megérezzék és megértsék a kétkedők is, hogy nélkülünk nem létezik a magyarság történelme itt a Kárpát-medencében. Legyen még sok ilyen szép napunk szép hazánk e kis zugában is.

B. L.

GYÁNI ENDRÉNÉ

a fűzesgyarmati egyházközség gondnoka
2003. október 23-án megkapta
Fűzesgyarmat város PRO URBE díját.

Szeretettel gratulálunk.

(Következő számunkban egy hosszabb
beszélgetést közlünk veled!)

„Gyertyák fényében” Október 6-a hajnalán Győrben

Időnként viharos lendülettel feltámadó szélben igyekszem a gyertyákat meggyújtani, és a harangláb elé helyezni. Hiába erőlködöm, nem sikerül.

Aztán mégis, ha picit rejtve is a tartópillérek védelmében, égni kezd a 13 gyertya. Mindegyiknek neve, története és együtt történelme van. Jelkép.

Szomorú és gyászos, de amíg ég, nem hal el a remény. Mindig félttem, amikor a kolozsvári, Házsongárdi temetőben Vinkler Brunó minorita atya sírjánál gyertyát gyújtottam, de minden évben megtettem. Gyertyagyújtás nélkül nincs október hatodika. Most is szertartásos komolysággal figyelem a kicsi lángcsóvákat, miközben Reményik Sándor sírfelirata visszhangzik a fülemben: „egy lángot adok, ápdold, add tovább”. Nem az enyém, én is kaptam és át kell adnom valakinek, valakiknek. Most is félek és szomorú vagyok. Ez más, mint az elmúlt években. Hiába reméltem, nem állították föl Aradon az évekig száműzött szabadságszobrot, és ami még fájdalmasabb, akkora megosztottság van az emlékező nemzet táborában, ami sérti a gyász kegyeletét. Mindennek ellenére a gyertyák mindenütt égnek és újraélesztik a reményt...

A Győri Unitárius Egyházközség minden egyes tagja egy piciny fáklya, mely a reményt élteti. Megmaradni magyarnak, megmaradni unitáriusnak, megmaradni embernek. Az egyre inkább összekovácsolódó szórványgyülekezet megmaradni akarását tükrözte az egész elmúlt időszak. Pünkösdi ünnepén az istentiszteletet követően, a haranggyászos csengésétől, Beregszászi Olga átéléssel énekelt dalától kísérvé járultunk a harangláb elé gyertyát gyújtani és elhelyezni az emlékezés fekete gyász- és a remény piros-fehér-zöld szalagát. Trianonra emlékeztünk, amit erdélyi kisebbségi sorssal a hátunk mögött egész más tartalommal szemlélünk, mint az anyaországiak. Apáink, nagyapáink,

dédapáink ott voltak Doberdónál, Isonzónál majd a Don-kanyarnál. Értük is égtek a gyertyák. Erdélyi vendégeink közül sokan magukkal is vitték a szalagokból. Azoknak megvan a helyük odahaza. Az istentisztelet rendhagyó jellegét növelte, hogy ekkor került sor a már év elején kezdeményezett Küküllődombórról elszármazottak találkozására is. A szászéki szolgálatot Benczédi Ferenc nyugalmazott dombói, székelyudvarhelyi kórházlelkész végezte, külön hangsúlyozva az Erdélyből elszármazott unitáriusok hitben való megmaradásának kötelezettségét. Az itthon-otthon paradox voltát soha nem tudjuk feloldani, ezért mint hídverők, közvetítők kell legyünk hitünkön, erdélyiségünkön keresztül az elszakított nemzettestek között. Erdélyi örökségünkkel az egyetemes magyar kultúra értékeit kell gyarapítanunk, őriznünk és ápolnunk. Erdélyből visszatérve a határon feltett kérdésre adott válasz, vállalt feladat, egy szóval sors. Otthonról jövünk és haza megyünk.

Az egyházi otthon, a templom felépítése továbbra is ki nem alvó remény, mert Pál apostollal szólva, mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk. Mindaddig, amíg ez a jogos igény (álom?) megvalósul, a lelkeszi lakás kertjében tartjuk istentiszteleteinket, a természet ölében, ahol megtanultunk a körülményekhez alkalmazkodva élni a kivételes helyzet (kényszer) adta lehetőségekkel, és egyre hangulatosabb rendezvényeket sikerül szerveznünk. Rossz időben a helyi részönkormányzat épületét vesszük igénybe.

A pünkösdi nagyszámú gyülekezet szeretetvendégséggel zárta az estét. Külön köszönetet mondunk Nagy Ildikó és Nagy Csaba filharmonikusok közreműködéséért, akik az alkalomhoz illő zenével emelték az együttlét meghittségét.

A nyár gyorsan elszaladt. A rendszeres családlátogatásoknak köszönhetően mind a hat körzetünkben:

1. Győr-Mosonmagyaróvár-Vidék
 2. Sopron-Csorna-Vidék
 3. Szombathely-Sárvár-Vidék
 4. Veszprém-Pápa-Vidék
 5. Komárom-Esztergom-Vidék
 6. Tatabánya-Tata-Vidék
- egyre élénkebb a hitélet.

Részt vettünk a Szejkei Világtalálkózon. Ott voltunk Szentgericén, ahol az Erdélyi és Magyarországi Unitárius Egyház közös kérdéseiről tartottak nem szokványos értekezést, konferenciát. Augusztus huszadikán az állami ünnepeken képviseltük magunkat. Augusztus hó végén a konfirmálók számára szerveztünk egyhetes tábort a Százhalombatta melletti Dunafüreden. Az ottani felkészítésnek is köszönhetően az idén hét ifjú tett tanúbizonyságot hitéről és vett először úrvacsorát az Őszi Hálaadás ünnepén.

Szeptember 28-án megkonfirmáltak: Dénes Andrea (Brassó-Győr), Kozma Klára Noémi (Kolozs-Nagyvárad-Töltéstava), Kozma Pál Szilárd (Kolozs-Nagyvárad-Töltéstava), Németh Varga

Hunor (Csíkszereda-Bősárkány), Sipos Réka (Marosvásárhely-Gyórszentiván), Varga László (Marosvásárhely-Gyórszentiván), Végh Eszter (Marosvásárhely-Csepreg).

Győrben az unitárius hit egyik gyertyája ég. A lángot, mit elődeinktől kaptunk igyekszünk továbbadni. A konfirmálás is azt bizonyítja az elmúlt évek történéseivel együtt, hogy nem eredménytelenül.

Istennek legyen hála.

Sándor Gy. Mátyás

Tudósítás a kocsordi és a nyíregyházi gyülekezetéről

Az augusztus 20-i nemzeti ünnepet 17-én ünnepeltük a vasárnapi istentisztelet keretében mindkét gyülekezetben.

A Jel 20, 1–6 volt az olvasás, melynek metaforájában az Isten országának népeiről, megtévesztésükről és megvilágosodásukról szól az üzenet. Majd megpróbáltuk megfejteni és a magunk ezeréves keresztény történelméhez illeszteni a Krisztusért szenvedett bizonságtévők ezeréves hitbéli uralkodásáról szóló példázatot.

A Mt 13, 31–32 mint alapige szolgált a Mennyeik országának szemléltetéséhez, aminek beteljesülését látjuk István király óta saját növekvő, majd összezsugorodó hazánk sorsában. A mustárfa egy nyár alatt megnő, de tavasszal egy apró magból kell újra sarjadnia. Népünk neve, a „magyar” éppen a „mag” gyökre vezethető vissza, melyben pedig nemcsak az egy nyárra terjedő mulandóság életerejét kell megtalálnunk – Jézus sem erről szólt – hanem az örökérvényű mennyei gyümölcsét.

A kocsordi gyülekezet lelkes énekléssel, a nyíregyházi az igehirdetéshez való hozzászólás útján kapcsolódott bele az ünneplésbe.

Szeptember végén a 105. zsoltárt olvastuk, a Szcenzi-féle átköltés után, a hála kifejeződéseként. Az igehirdetés tárgya Pál hálaadása a Fil 1, 3–4-ből, gyülekezetéért. Szolgálatom alkonyán hálaadással emlékeztem annak hajnaláról az ige jegyében. Az emlékezésnek keretet adott az 1973-as

magyarszövati köri közgyűlés, mely alkalommal a szónoki magaslatról ugyanezzel az igével adtam hálát egyik legbuzgóbb erdélyi gyülekezetünkért. És amit Dr. Kovács Lajos akkori püspökünk a bibliai idézet második felével egészített ki. Pál itt elmondja, hogy azért ad hálát, mert gyülekezete közösséget vállalt az Evangéliummal. Néhaj püspökünk ezután könyvet is írt ugyanezzel a címmel. Ezért meg én adok hálát áldásosztó Istenünknek.

A kocsordi úrvacsoráról a helyi kábeltévé felvett készített. A nyíregyházi gyülekezet háromnegyed része vett úrvacsorát.

Október 5-én megemlékeztünk az aradi tizenhárom vértanúról. István diakónus megkövezéséről olvastam, és a 2 Tim 2, 11–14-ből prédikáltam. Pál arra inti püspökké emelt tanítványát, hogy Jézus halálára úgy emlékeztessen, hogy a hallgatók teljes részvétellel emlékezzenek. Én pedig a részvétel gondolatát folytattam a megelőző ünnep igehirdetéséből.

A hitoktatással is küszködünk, melynek rendjén hét konfirmándusunk tanulja a kátét, és huszonegy alsós növendék rendszeres hitoktatásáért teszünk erőfeszítéseket. Ezek közül 12 a cigány és 9 a magyar növendékek száma. Mindent meg kell tennünk, hogy a hit és a szeretet köteléke egy gyülekezetté nevelje őket.

Nyitrai Levente

Tudósítás Debrecenből

A debreceni egyházközség jó hangulatú időszakot tudhat maga mögött az utóbbi hónapokban.

Talán a szeretetvendégségek hatásának köszönhető, hogy egyre több nem-unitárius látogatja meg a lelkészi hivatalt, és még a nyári hónapokban is nagy látogatottsága volt istentiszteleteinknek. Egyre többen jönnek olyanok is, akik még formailag nem tartoznak az egyházközséghez, de kedvelik az őket fogadó légkört nálunk.

Az egyházközség egyik részének kedvelt olvasmánya lett Wass Albert több műve. Ezért áprilisban meghívtuk szeretetvendégségünkre Simó József atyánkfíát, akit a budapesti gyülekezeti életből is ismertünk, valamint jeles kutatója az írónak. A kapun elhelyezett plakátok és Wass Albert népszerűsége sok számunkra ismeretlen arcot becsalogatott templomunkba, több mint százan érdeklődtek, nagyrészt gyülekezetünkön kívüliek.

A húsvéti és pünkösti ünnepek mindhárom helyen, Debrecenben, Miskolcon és Vásárosnaményban rendben megtörténtek. Különleges alkalomnak mondható az utóbbi helyen előadott Kolozsvári Passió, melyet a helyi művelődési házban a mátészalkai férfikar tolmácsolásában hallhattunk. Ezt megelőzően a lelki megalapozást Miklósi-Vári Katalin áhítata tette meg.

* * *

A május a konferenciák hónapja volt.

A lelkész egy Taizés fiatalokból álló gyülekezetben hirdetett ígét. Május 23-án kezdődött a Debreceni Zsidó Hitközség háromnapos, nemzetközi konferenciája „A remény él” címmel, melyen képviselte egyházközségünket a gyülekezet lelkésze.

Május 25-én kezdődött a szerbiai Palicson az EPMSZ egyhetes rendezvénye „Vándorlásaink” címmel. Miklósi-Vári Katalin, mint elnökségi tag vett részt az akadémiai napokon, ahol reggeli áhítatot tartott, és részt vett az áldozócsütörtöki istentisztelet liturgiájában Ómoravicán. A szervezet közgyűlésén lemondott elnökségi helyéről.

* * *

A gyülekezet életének fénypontja volt június 21-én **Szávai Géza**, író, könyvkiadó előadása „Székely Jeruzsálem” címmel. A szerző identitáskereső esszéregényének bemutatását igen meghitt hangulatú szeretetvendégség követte, ahol szintén nagy számban vettek részt híveink és az érdeklődők. Nagyon finom volt a Kozák Miklós gondnok és a neki segítkezők által üstben főzött bőrös-pörkölt, mely a debreceni unitáriusok specialitásának számít im-

már. Többen úgy fogalmaztak, hogy végre rátaláltunk a saját hangunkra. Hosszú időkre szellemi táplálékul szolgál Szávai Géza és felesége, Ilona sugárzó vitalitása, gondolataik, életszemléletük. A lelkésznek adományozott „Pont” kiadványokat és a „Fordulópont”-gyermekéről – gyermekeknek szoroztat azóta is kölcsönzik gyülekezetünk tagjai. Igen szerencsés, ha ez a szellemienergia meghatározóvá válik egyházi – lelki életünk fejlődésében. Köszönjük ezt Ilona, Géza!

* * *

Nyári szertartásaink rendjén augusztus 5-én elbúcsúztunk Bajor Jánosné Mihály Erzsébet, majd szeptember 10-én Dr. Oláh Andorné Takács Irén testvérünktől. Isten adjon nekik békés pihenést, fájdalommal telt hozzátartozóiknak vigasztalódást, lelki gyógyulást!

* * *

A szejkefürdői unitárius világtalálkozót követő napon, Sepsiszentgyörgyön kereszteltük meg Dobolyi Alice presbiterünk kisfiát: Arday Pétert, augusztus 30-án Debrecenben pedig Dzsupsin Botondot, Kékről. Isten áldása legyen boldogságukon, szép fejlődésükön, családjuk békéjén és egészségén!

* * *

Az őszi hálaadást Miskolcon kezdtük ahol jelen volt Veres Emese Gyöngyvér, az unitárius félóra szerkesztője. Így elbeszélgethetett az ottani gyülekezet néhány prominens tagjával. Ezt hallhattuk szeptember 26-án a Kossuth rádióban. Majd Debrecenben az istentiszteleten a gyerekek is megfogalmazták hálájukat Istennek, melyet úrvacsoravétel követett, hagyományaink szerint.

* * *

Október 27-én lesz 450 éves évfordulója Szervét Mihály máglyahalálának. Illő róla megemlékezni. Október 19-én egész napos programot szervez egyházközségünk, melyen **Szász János**, egykori debreceni lelkész tart előadást „A XVI. században is Európában voltunk” címmel. Ez nagyszerű alkalom, hogy Őt is felköszönthessük 80. születésnapján! Végül „Hitviták után párbeszéd” címmel ke-rekasztal-beszélgetést kezdeményezünk a 450 éve történetekre reflektálva. Meghívottjaink: Kókai Csaba református, Nagy Zoltán evangélikus lelkész valamint Szász János.

– a debreceniek –

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

Három fontosabb eseményt szeretnék kiemelni, amelyből kettő templomunkban történt, a harmadikon a hívek egy kis csoportja vett részt.

Szeptember 20-án jótékonyági koncertet rendeztünk, amelynek a bevételét a templom felújítása javára fogjuk fordítani. Köszönetet mondunk elsősorban a két művésznek: Jávorkai Sándor hegedűművésznek és Jávorkai Ádám csellóművésznek, akik csodálatos tehetségükkel és előadásukkal Paganini, Händel, Bach, Kodály, Max Reger és Beethoven-darabokat játszottak. Köszönjük mindazoknak, akik részvételükkel és adományaikkal hozzájárultak a koncert sikeréhez és eredményes voltához.

Szeptember utolsó vasárnapján, őszi hálaadás alkalmával, nagy létszámban vettek híveink úrvacsorát, és hálát adtunk Istennek: *„Édesanya hívja este kisfiát imádkozni: gyere fiam adjunk hálát Istennek. A kisfiú csodálkozva mondja: hálát? Minek adjunk ma hálát? A tegnap igen, mert szerencse ért bennünket! De ma még semmi különös nem történt velünk! Minek adjunk hálát?*

– *Igazad van fiam – mondja az édesanya – az igaz, hogy ma még nem volt részünk különösebb szerencsében, de szerencsétlenség sem ért bennünket; szegényebbek sem lettünk, pedig megtörténhetett volna, jobbak sem lettünk, pedig lehetünk volna. Tanuld meg kisfiam, hogy nemcsak azért kell hálát*

adni, amivel Isten megáld bennünket, hanem azért is amit csupán csak megtartott.”

Október 13-án, hétfőn mutatták be Pesten a Magyar Színházban, Páskándi Géza: Vendégség c. drámáját, Pozsgai Zsolt rendezésében; a szereposztás a következő volt: Dávid Ferenc unitárius püspök: Szakácsi Sándor, Szocinus: Óze Áron, Mária, szolgáló: Balogh Erika és Blandrata György: Szebeni János. A két lelkész és a hívek kis csoportja megnéztük a nagyszerűen játszott előadást. Az előadás után sze-

mélyesen is gratuláltunk a szereplőknek és a rendezőnek.

A műsorfüzetben a következő ismertető szöveg áll, melyet fontosnak tartok itt is megjelentetni:

Dávid Ferenc, az egyetlen magyar alapítású egyház, az unitáriusok első püspöke, vendéget kap. A vendég feladata, hogy

elárulja őt a fejedelemnek, és legyen ok miért kivégezni. Szocinus azonban megismeri és megérti a püspök igazságát, és a feladat egyre nehezebbé válik számára. Majd döbbenet ismeri fel: a püspöknek pont az ő árulására van szüksége.

A darab érvényesen szól az ellenség és a barát közötti vékony mezsgyéről, a ma is oly jellemző bizonytalanságról egymás iránt, bizalmatlanságról, amelyet egy túlpolitizált világ táplál bennünk. A folyamatos bizalmatlanság bizonytalansághoz – az pedig tragédiához vezet...

Léta Sándor

Üres egy ülőhely a Nagy Ignác utcai templomban

Lapunk előző számában röviden beszámoltunk közszerepetben állott néhai Kádár Károly testvérünk elhunytáról és temetéséről.

Minden vasárnap, amikor belépek templomunkba, a jobb oldalon levő fal melletti padsorra esik a tekintetem, ahol ő minden vasárnap és minden templomi rendezvényen látható volt évtizedeken keresztül.

Karcsi gyülekezetünk egyik leghűségesebb tagja volt. Lehet, hogy ez családi örökség volt nála – de az

örökséget hűségesen őrizte, míg csak az Úr magához nem rendelte.

Meghatódva emlékezem vissza arra, hogy 1994-ben kísérője volt cserkészcsapatunk 2 hetes erdélyi mozgótáborának, s bár a tábor lakói csaknem kivétel nélkül unokái lehettek volna, egyetértett és érzett a fiatalokkal, akik szerették és tisztelték Karcsi bá't.

A jó Isten adjon neki nyugodt, örök pihenést.

Dr. Ny. Sz.

A Budapesti Unitárius Egyházközség életéből

Szeptember és október hónap folyamán egyházközségünkben, Mikó Imre író-főgondnok egyik könyvének címét praefrazálva, azokra emlékeztünk, „Akik előttem(tünk) jártak”. Így került sor szeptember 20-án szombaton szeretetvendégség keretében „Válogatás *Jacobus Paleologus munkáiból*” című könyv bemutatójára, melynek alcíme: „Földi és égi hitviták”. A könyvet ismertették és bemutatták: a kiadó Szócs Géza költő, politikus. Balázs Mihály professzor, aki a válogatást szerkesztette, az előszót és a jegyzeteket írta, valamint a fordító Nagyllás János tanársegéd. Közreműködtek: Dr. Barta Tibor orvos, orgonaművész, aki Bakfark Bálint-műveket játszott, valamint Egly Tibor zongoraművész, aki Bartók Béla-műveket adott elő. Alkalmi áhitatot mondott Kászoni József gyülekezeti lelkész. Ezt követően került sor Wolfram Bühler képkiállítására „Esztétikai víziók” címen, amelyet Kovács Tamás szobrász-grafikus nyitott meg.

A könyvbemutató sikere abban is lemérhető, hogy a Magyar Nemzet szeptember 22-i száma „Földi és égi hitviták” címen méltatást írt az egyházközségi eseményről. A rendezvényt szeretetvendégség zárta.

A hónap utolsó vasárnapján 28. úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentiszteletet tartottunk, amelyen a hívek nagy számban voltak jelen, így találkozhattunk mindazokkal, akiket a nyár folyamán kirándulás, szabadságolás miatt esetleg hosszabb időn keresztül nem láthattunk.

Október 5-én az Aradi 13 vértanúnak állítottunk emléket ünnepi istentisztelet keretében, melyre a hívek nagy része volt kíváncsi.

Október 12-én tartottuk meg Szervét Mihályra való emlékezésünk első részét, melynek keretében Tokos Zoltán Spanyolországban élő klasszikus gitárművész vendégszerepelt, aki a spanyol ún. aranykorból szólaltatott meg 16. századi gitárműveket.

Október 19-én is folytatódott a megemlékezések sorozata, hiszen Balázs Ferenc volt mészkei lelkészre emlékeztünk, születésének 102., halálának 66. évfordulója alkalmából.

Október 26-án Szervét Mihály halálának 450. évfordulójára emlékeztünk második alkalommal, amely napra esett elítélésének pontosan 450. évfordulója is. Az emlék-istentiszteletet a gyülekezeti teremben folytattuk, amelyen sor került Muszka Ibolya könyvtáros-levéltáros bemutatásában azon könyvek ismertetésére, amelyek a Magyarországi Unitárius Egyház tulajdonában vannak, és amelyek Szervét Mihálytól származnak, vagy róla szólnak. A könyvbemutatót Szász János nyugalmazott lelkész is közreműködött.

November 1-jén du. 18 órai kezdettel halottaknap-i istentisztelet keretében állítottunk mindazoknak emléket, akik előttünk jártak.

Szertartásaink.

Keresztelés: augusztus 23. Füzesi Zoltán unit. és Rezes Hajnalka r. kat. kisfiát: Zoltán-Mátyás, 24. Schüsztler Károly unit. és Kelemen Szilvia r. kat. kislányát: Anett, augusztus 30. Soós Csaba unit. és Orosházi Erzsébet r. kat. kisfiát: Ádám, szeptember 7. Dr. Nagy Zoltán r. kat.

és Demján Kinga unit. kisfiát: Szabolcs, 27. Száraz Attila unit. és Gyurkovicsh Krisztina unit. kisfiát: Gergő-Benedé, 27. Major György r. kat. és Hegedüs Edit unit. kislányát: Vivien, okt. 19. Dimény Zoltán unit. és Fodor Enikő ref. kislányát: Júlia, testvéreink kisgyermeküket kereszteltük. Adja a jó Isten, hogy a megkeresztelt kisgyermek fejlődjenek továbbra is testben és lélekben, Isten és ember iránti kedvességükben.

Esketés: Kecskés Tibor unit. és Szedlacsek Judit, Papek Gergő unit. és Karalyos Anita, Major György r. kat. és Hidvégi Edit unit. testvéreinket részesítettünk egyházi megáldásban, akik életére Isten áldását kérjük.

Temetés: augusztus 28. utolsó útjára kísértük és eltemettük: Bíró Sándor-Áron (61), szeptember 17. Dr. Pálffy Miklós (90), szeptember 19. Héczey András (68) és Héczey Andrásné sz. Takács Éva (70), szeptember 30. Kerékgyártó Jánosné sz. Dániel Anna (95), október 14. Dr. Putnoky János (82) testvéreinket. A jó Isten tartsa meg drága emlékeket hozzátartozó szereteteik számára.

(-)

(2002-ben Lawrence és Nancy GOLDSTONE amerikai unitárius-univerzalista szerzőpáros nagyszerű könyvet jelentetett meg Serveto Mihály humanista és reformátor emlékére. A könyv tulajdonképpen a reformátor mártírhalálának 450. évfordulójára jelent meg („Out of the Flames” - „Ki a tűzből” címen), amelyet a művelt nagyvilág az idén október 26-án ünnepel.

A könyv drámai hangulatú előszavából idézzük az alábbiakat, **Kászoni József fordításában**, mely az október 12-én tartott istentisztelet alkalmából a BUE templomában hangzott el.

„1553. október 26-án Michael Szervetuszt arra ítélték, hogy következő napon kivetessék a Champel-re és ott élve elégettessék, könyveivel együtt.”

„A tüzet meggyújtották. A zöld fa nem ég könnyen, nem csapnak föl belőle a lángok. Füstöl, serceg, egyenlőtlenül és lassan ég. És így Szervét Mihály élete nem gyorsan, egy izzó tűzfalban hunyt ki. Sokkal inkább lassan pörkölődött, kínhalálában is végig tudatosan követve a tűz hüvelyenkénti haladását. A lángok nyaldosták, a kén a szemébe folyt és mindez nem percekig, hanem teljes fél óra hosszát. „Szegény fejem, hogy nem halhatok már meg egyszer ebben a tűzben”, hallották a nézők Szervetusz mormolását. Végül egy utolsó imát ordí-

tott az úr felé, és hamvai összekeveredtek könyve hamujával.”

„Mi is egy könyv? Papír, papondekli, marhabőr, ragasztó, tinta? Ötleteink megtestesítője, lelkünk kézzelfogható vetülete?”

„Ez a könyv története – Szervét Mihály könyve – egy régi könyvé, egy ritka könyvé, azé a könyvé, amely egy nagy tudományos felfedezés titkát tartalmazta. De más régi, ritka könyvekkel ellentétben, ezt a könyvet már megjelenése pillanatában megtámadták, gonosz és rendszeres következetességgel, azzal a céllal, hogy a túlerő hatalmával teljes egészében megsemmisítsék.”

„Azok szervezete, akik a védelmére keltek volna, aránytalanul gyenge volt. És mégis, valahogyan, fennmaradt a könyv három példánya.”

A hódmezővásárhelyi egyházközség ingatlanai

A két légi felvételen, melyeket fiam, dr. Ormos Pál (Szeged) készített, a hódmezővásárhelyi egyházközség két ingatlanja látszik. Az egyik a templom, a másik a város északkeleti peremén elhelyezkedő temető.

Hódmezővásárhelyen, több alföldi mezővároshoz hasonlóan, már a XVI. század végén volt unitárius gyülekezet, de ez a következő évszázadban megszűnt. 1880 körül újra megalakult, és a XX. század első felében a budapestin kívül a legnagyobb Királyhágón inneni gyülekezet lett. Az újraindulásban Nagy Tamás polgári iskolai tanár mellett jelentős szerepet játszott Szamecz András (1810-1899), akinek a síremlékét, városi ünnepség keretében, a közelmúltban újították fel az unitárius temetőben. Szamecz András 48-as honvéd volt, aki a negyvennyolcas politikai elveknek volt a városban népszerű agitátora s az országgyűlési képviselői választásoknak diadalmas főkortese (Szeremlei Samu: Hódmezővásárhely története, V. kötet, 1913), akkoriban az egyházközség főgondnoka. Sírja mellett nyugszik a temető legrégebbi, jobbra már elsimult sírhantjai között, a temető sarkában nagyanyám, dr. Ormos Jenőné, aki apám (dr. Ormos Pál kórházi főorvos, 1938-tól az egyházközség főgondnoka) megszülése után két héttel hunyt el 1894-ben. A temető közepén áll a Kovács család tornyos síremléke (a torony talán kivehető a légi felvételen, kiemelkedik a temető fái közül, nyíllal jelölve). Kovács József (1829-1927) téglagyáros volt az egyházközség anyagi támasza, a XX. század elején a főgondnoka. Az ő biztosította építőanyagokból épült fel a templom és a mellette levő egyházi épület (iskola, lelkészi és kántori lakás) a Völgy utcában (az egyik felvételen látszik). Ennek előtte az első istentiszteletet 1880-ban tartották a polgári iskolában, az iskola pedig egy ma is álló földszintes házban a Vörös-kereszt utcakereszteződésnél 1891-ben nyílt meg, 70 tanulóval (Böszörményi Ede: Unitáriusok. Hódmezővásárhely történetében, Szabó Ferenc főszerkesztő, II. kötet, 705. lap, 1993). Az iskola 1931-ig, a két épületben tehát összesen 40 éven keresztül állott fenn, e sorok írója ott végezte az első három osztályt. A templomot 1912-ben szentelték fel, Barabás István lelkészsége, Boros Áron kántor-tanítósága idejében. A templom felavatásáról nagyapám egy

fennmaradt levelében így számolt be fiának (apámnak, aki akkor Budapesten tanult orvostanhallgatóként):

Kedves Fiam!

Végre lezajlott a templomszentelés, ami várakozáson felül szépen sikerült. Vidékről igen sokan, legalább nyolcvanan voltak jelen. Ferencz József püspök, Józán esperes, a volt itteni papok majdnem mind itt voltak. Világi notabilitások szintén, közöttük Fekete Gábor kolozsvári táblai elnök. Vasárnap délelőtt volt a felszentelés, délután 2 órakor fényes közebed és délután 6 órakor kezdődő orgonahangverseny. Ez utóbbi nagy belépti díj mellett, és a templom mégis tömve volt. Nagy élvezettel hallgattuk a hangverseny minden számát. A programot az egész ünnepélyről itt küldöm. Tulajdonképpen tegnap estig voltunk elfoglalva, mert az este Kovácsék, a pap és tanító, meg Lőrinczy tordai esperes és Lolával egyidős leánya vendégeink voltak vacsorára.

Hódmezővásárhely, 1912. május 8.

**Dr. Ormos Jenő,
Szeged**